

Asignatura: PARENTIU I INVESTIGACIÓ TRANSCULTURAL

Codi: 28698

Professors: Jordi Grau Rebollo

Cicle: Segon

Semestre: Segon

Núm. Crèdits: 6

Tipus: OP

Horari de classe:

Gr. 1	DL-DC	10.00-11.30
TI 1	DC	9.00-10.00

Despatx: B9- 135

Telèfon: 93 58134 58

E-mail: Jordi.Grau@uab.es

Descripció / objectius:

Familiarització amb les principals teories que han anat bastint el que s'ha considerat sovint la columna vertebral de l'Antropologia Social i Cultural: el Parentiu. Es pararà esment tant als diferents corrents teòrics que han anat fent la seva aparició en els darrers cent anys, com a les reaccions crítiques que han motivat. Una part substancial del temari farà referència a les crítiques contemporànies (des dels 70 ençà).

Temari:

Tema 1. El parentiu com a *fet* cultural.

- 1) Consolidació del parentiu com a element vertebrador de l'antropologia social **y** cultural.
- 2) La teoria dels grups de filiació.
- 3) La teoria de l'aliança. Lévi-Strauss i els principis estructurals del parentiu.
- 4) El cas dels sistemes australians.

Tema 2. La crisi dels vells models.

- 1) Leach i la crítica dels conceptes.
- 2) Els límits del espai genealògic com a domini universal.
- 3) Needham i la destrucció dels conceptes.
- 4) Ginecoestatisme i ginecomovilitat.

Tema 3. Les crítiques radicals dels anys vuitanta: la deconstrucció del parentiu.

- 1) Schneider: el parentiu com a subsistema cultural.
- 2) Kuper: el pes de les oposicions i l'encadenament de ficcions.
- 3) Hérnier i el cas *Samo*.

Tema 4. Parentiu i gènere.

- 1) Hegemonia i extensió del pensament androcèntric occidental.
- 2) Alternatives i disensions: visibilització i diversitat de les crítiques des de l'antropologia del gènere.
- 3) 'Masculinitat' i 'feminitat': la polaritat en la concepció social del parentiu.

- 4) Paradoxes i semàntiques culturals: les retòriques del poder.

Tema 5. De la desintegració del parentiu a la centralitat de la *família*.

- 1) *Familia* com a model alternatiu: gènesi i evolució. Goody i l'estudi del matrimoni a Europa.
- 2) El Matrimoni com a estratègia. Vinculació individual i supra-individual. Bott i la identificació reticular de les relacions familiars.
- 3) Homogàmia i endogàmia a les famílies nuclears urbanes. Noves formes de matrimoni, residència i convivència.
- 4) Aproximació a l'estudi interdisciplinari de la família a Espanya.

Tema 6. El parentiu com a variable cultural.

- 1) Strathern i l'anàlisi de la dicotomia natura/cultura dins l'àmbit del parentiu.
- 2) El repte de les noves tecnologies reproductives i la clonació: la reconceptualització de *natura, cultura i parentiu*.
- 3) Una possible alternativa: l'Antropologia de la procreació.

Bibliografia.

1. Recomanada (General).

- BESTARD, Joan (1998). *Parentesco y modernidad*. Barcelona: Paidós.
- GONZÁLEZ ECHEVARRÍA, Aurora (1994). *Teorías del parentesco. Nuevas aproximaciones*. Madrid: Eudema.
- GRAU, Jorge (2002). *La familia en la pantalla*. Oviedo: Septem ediciones.
- HOLY, Ladislav. (1996) *Anthropological perspectives on kinship*. London: Pluto Press.

2. Complementària:

Tema 1.

- BARNES, J.A. (1971) *Three styles in the study of kinship*. London: Tavistock.
- DUMONT, L.
 - (1975) *Dravidien en kariera. L'alliance de mariage dans l'Inde du Sud et en Australie*. Paris: Mouton.
 - (ed.) (1975) *Introducción a dos teorías de la antropología Social*. Barcelona: Anagrama.
- FOX, R. (1980 [1967]) *Sistemas de Parentesco y Matrimonio*. Madrid: Alianza.
- GELLNER, E. (1960) "The concept of kinship", en *Philosophy of Science*, 27, pp: 187-204.
- GONZÁLEZ ECHEVARRÍA, A.; SAN ROMÁN, T. (2000 [1983]) *Tres escritos introductorios al estudio del parentesco*. Bellaterra (Barcelona): Publicacions d'Antropologia Cultural, Universitat Autònoma de Barcelona.
- GOODY, J.
 - (1969) *Comparative Studies in Kinship*. London: Routledge and Kegan.
 - (ed.) (1973) *The character of kinship*. Cambridge: Cambridge University Press.
- LÉVI-STRAUSS, Cl. (1981[1949]) *Las estructuras elementales del parentesco*. Barcelona: Paidós.
- RADCLIFFE-BROWN, A.R. (1972 [1952]) *Estructura y función en las sociedades primitivas*. Barcelona: Península.
- SAN ROMAN, T.; GONZÁLEZ ECHEVARRÍA, A. (1994) "Las relaciones de parentesco", en *Materials*, número 5, Servei de Publicacions, Universitat Autònoma de Barcelona.

Tema 2:

- GEFFRAY, Christian. (1990) *Ni père ni mère. Critique de la Parenté: Le cas Makhuwa*. París: Éditions du Seuil.
- LEACH, E.R.
 - (1971 [1961]) *Replanteamiento de la Antropología Social*. Barcelona, Seix Barral.
 - (1975) "Sobre ciertos aspectos no considerados de los sistemas de doble filiación", en DUMONT, L. (1975: 199-209).
- MEILLASSOUX, Claude.(1988 [1975]) *Mujeres, graneros y capitales*. Madrid: Siglo XXI.
- NEEDHAM, R.
 - (ed.) (1971) *Rethinking Kinship and Marriage*. London: Tavistock Publications.
 - (ed.) (1977 [1971]). *La parenté en question*, Paris: Editions de Seuil.

Tema 3:

- HÉRITIER, Françoise.
 - (1981) *L'exercice de la parenté*. París:Gallimard.
 - (1989)"Simbología del incesto y de su prohibición". En IZARD, M.; SMITH, P. *La función simbólica*. Gijón, Júcar, 1989 (1979).
- IZARD, M.; SMITH, P. (eds.) (1989 [1979]).*La función simbólica*. Gijón: Júcar.
- KUPER, Adam.
 - (1982) "Lineage theory: a critical retrospective", en *Annual Review of Anthropology*, 11, pp: 71-95.
 - (1989) *Ortodoxia y Tabú. Apuntes críticos sobre la teoría Antropológica*. Bellaterra (Barcelona): Publicacions d'Antropologia Cultural, Universitat Autònoma de Barcelona.
- SCHNEIDER, D.M.
 - (1975) "La naturaleza del parentesco", en DUMONT, L. (1975: 162-165).
 - (1980 (1968)] *American Kinship*. Chicago: The University of Chicago Press.
 - 1987 (4ª edición) *A critique of the study of kinship*. Michigan: University of Michigan Press.
- SCHNEIDER, D.M.; COTTRELL, C.B. *The American kin universe: A genealogical Study*. Chicago, The University of Chicago Press, Chicago, 1975.

Tema 4:

- ALVAREZ DEGREGORI, Cristina (2001) *Sobre la mutilación genital femenina y otros demonios*. Bellaterra (Barcelona): Publicacions d'Antropologia Cultural, Universitat Autònoma de Barcelona.
- AMORÓS, C.; BENEIRA, L.; DELPHY, C. [et. Al.]. (1987) *Mujeres: ciencia y práctica política*, Universidad Complutense, Madrid, 1987.
- ENGINEER, Merwan; WELLING, Linda (1999). "Human Capital, True Love, and Gender Roles: Is Sex Destiny?". *Journal of Economic Behavior & Organization*. Vol. 40. Pp: 155-178.
- HÉRITIER, F. (1996). *Masculino/Femenino. El pensamiento de la diferencia*.Barcelona: Ariel.
- JARVA, Vuokko (1998). "Gendered Society, Gendered Futures Research". *Futures*, Vol. 30 (9). Pp: 901-911.
- MAYNES, Mary Jo; WALTNER, Ann; SOLAND, Birgitte; STRASSER, Ulrike (eds.) (1996). *Gender, Kinship, Power*. New York: Routledge.
- MOORE, H. (1991) *Antropología y Feminismo*. Madrid: Cátedra.

- RANDOLPH, R.R.; SCHNEIDER, D.M.; DIAZ, M.N.; [Et. Al.]. (1988) *Dialectics and Gender: Anthropological Approaches*. Boulder: Westview Press.
- STOLCKE, Verena.
- (1987) "Las nuevas tecnologías reproductivas, la vieja paternidad" (ponencia), en AMORÓS, C.; BENEIRA, L.; DELPHY, C. [et. Al.]. *Mujeres: ciencia y práctica política*, Universidad Complutense, Madrid, 1987.
- (1988) "New reproductive technologies: the old quest for fatherhood", *Reproductive and genetic engineering*, vol. 1, nº 1, 1988, pp: 5-19.
- (1992) "¿Es el sexo para el género como la raza para la etnicidad?", *Mientras tanto*, 48 (1992), pp: 87-111.
- STONE, Linda (1997) *Kinship & Gender*. Oxford: Westview Press.

Tema 5:

- BARRERA GONZÁLEZ, Andrés. (1990) *Casa, herencia y familia en la Cataluña rural*. Madrid: Alianza.
- BELTRAN, M.; GARCIA FERRANDO, M.; LOPEZ, R. [et al.] (1987) *Estudio sobre la familia española*. Madrid: Ministerio de Trabajo y Seguridad Social.
- BOTT, Elizabeth. (1990 [1957]) *Familia y red social*. Barcelona: Taurus
- CASEY, James. *Historia de la familia*. Espasa - Calpe, Madrid, 1990 (1989).
- CENTRE D'ESTUDIS DEMOGRÀFICS. (1990) *Estructuras familiares en España*. Madrid: Ministerio de Asuntos Sociales. Instituto de la mujer.
- COMAS D'ARGEMIR, Dolors.
 - (1993) "Noves formes de família". *Revista del Centre d'Investigació, Formació i Assessorament*. Diputació de Barcelona. Núm 11, pp: 25-31.
 - (1995) "Dones, família i Estat del Benestar". Segona Universitat d'Estiu de la Dona. Barcelona, ICD, Generalitat de Catalunya.
 - (1997) "Els canvis en les estructures i formes de convivència". *La nova Europa Social i els municipis*. Barcelona, Patronat Flor de Maig, Diputació de Barcelona. Centre d'Investigació, Formació i Assessorament.
- CONDE, Rosa. (coord.) *Familia y cambio social en España*. Madrid, CIS, 1982.
- DEL CAMPO, Salustiano.
 - (1982) *La evolución de la familia española en el s. XX*. Madrid: Alianza.
 - (1991) *La "nueva" familia española*. Madrid: Eudema.
- DEL CAMPO, Salustiano; NAVARRO, Manuel. *Analisis sociológico de la familia española*. Ariel, Barcelona, 1985.
- FLAQUER, Lluís. *El destino de la familia*. Ariel, Barcelona, 1998.
- GOODY, J. (1986) *La evolución de la familia y del matrimonio en Europa*. Barcelona: Herder.
- SEGALEN, Martine. *Antropología Histórica de la familia*. Taurus Universitaria, Madrid, 1992 (1981).

Tema 6:

- ALVAREZ DEGREGORI, Cristina (2001) *Sobre la mutilación genital femenina y otros demonios*. Bellaterra (Barcelona): Publicacions d'Antropologia Cultural, Universitat Autònoma de Barcelona.
- DURAN, A.; RIECHMANN, J. (Coord.) (1998) *Genes en el laboratorio y en la fábrica*. Ed. Trotta, serie 1º de Mayo.
- EDWARDS, J.; FRANKLIN, S.; HIRSCH, E. [Et. Al.] (1993) *Technologies of procreation*. Manchester: Manchester University Press.
- GONZÁLEZ ECHEVARRÍA, A. (1995) "Hacia una Antropología de la Procreación". *Familia y Sociedad*. 3, pp: 95-110.

- STOLCKE, V. (1998) "El sexo de la biotecnología", en DURÁN, A. RIECHMANN, J. (Coord.) 1998: 97-118.
- STRATHERN, Marilyn.
- (1982) *Belonging identity and social organization in British rural cultures*. Manchester: Manchester University Press. Manchester.
- (1992a) *After Nature*. Cambridge: Cambridge University Press.
- (1992b) *Reproducing the future*. Manchester: Manchester University Press.

Sistema d'Avaluació:

Les sessions teòriques s'avaluaran mitjançant un examen final que suposarà un 70% del valor final de la nota. Aquest exercici constarà de dues parts: un primer bloc de preguntes curtes i un segon bloc en el qual s'haurà de desenvolupar un tema a escollir entre els dos proposats.

Les pràctiques tindran una ponderació del 30% i s'explicaran en detall el primer dia de classe.

Caldrà aprovar els dos blocs perquè tingui efecte la ponderació.